

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

A Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság dr. Brandt Eszter ügyvéd (6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 7-9.) által képviselt **Lombard Lízing Zrt.** felperesnek (6720 Szeged, Tisza Lajos krt. 85-87.) - Dr. Várhelyi Tamás ügyvéd (8000 Székesfehérvár, Zichy liget 9. fszt. 6.) által képviselt ellen **kölcsön visszafizetése** iránt indított perében a Székesfehérvári Járásbíróság 16.P.22.172/2017/25. számú ítéletével szemben az alperes 27. sorszámú, valamint a felperes 29. sorszámú fellebbezése alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t

az elsőfokú ítéletet **részben megváltoztatja**, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt adja ki az alperesnek a NISSAN (J) Note típusú 2006-os évjáratú alvázszámú gépjármű törzskönyvét.

Megállapítja, hogy a fenti gépjármű törzskönyvébe bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalom érvénytelen.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 156.772,- (százötvenhatezer-hétszázhetvenkettő) forint elsőfokú perköltséget.

Az ezt meghaladó keresetet elutasító rendelkezést helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 121.677,- (százhuszonegyezer-hatszázhetvenhét) forint másodfokú perköltséget.

Ezen ítélettel szemben további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperest 564.373,- forint és kamatai megfizetésére kötelező, az ezt meghaladó keresetet

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

és a viszontkeresetet elutasító elsőfokú ítélettel szemben a felperes és az alperes terjesztett elő fellebbezést.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, valamint a törzskönyv kiadására és az elidegenítési tilalom törlésére irányuló viszontkeresete teljesítését kérte.

Az elsőfokon előterjesztett jogi indokai fenntartása mellett hivatkozott arra, hogy a járásbíróság ítéletében indokolási kötelezettségének nem tett eleget, az általa felhozott semmisségi kifogások alapos vagy alaptalan volta, és az azzal kapcsolatban alkalmazott jogkövetkezmények tekintetében az ítélet nem egyértelmű.

Az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és c) pontjára alapított semmisségi kifogását a devizatörvények konvalidáló hatására hivatkozva nem lett volna lehetőség elutasítani, a törvények a tőke és a törlesztőrészlet nem kellően meghatározott voltára ugyanis nem terjedtek ki.

Annak ellenére, hogy a járásbíróság a szerződés devizakonverzióra vonatkozó rendelkezéseit nem kellően világosnak titulálta, mégsem döntött abban a kérdésben, hogy erre tekintettel fogyasztói szerződés ezen rendelkezései tisztességtelennek minősülnek-e. Ezzel szemben ellentmondásos az ítélet, úgy tűnik végső soron a konverzió szerződésbe foglalását megfelelőnek ítélte a járásbíróság.

A kamat százalékos feltüntetésének hiánya miatt érvénytelennek nyilvánított ítéletet a járásbíróság a kereseten történő túlterjeszkedéssel nyilvánította érvényessé az általa alkalmazott jogkövetkezményre (forint alapú elszámolás kamattal növelten) a felperesnek kereseti kérelme nem volt. Ugyanakkor az érvényessé nyilvánításra irányuló felperesi kereseti kérelemről döntés nem született, a járásbíróság nem határozta meg, hogy hány százalék kamat feltüntetésével nyilvánítja érvényesnek ezen semmisségi ok alapján a szerződést.

A járásbíróság a teljes hiteldíj mutató kapcsán előterjesztett érvénytelenségi kifogását ugyan alaposnak ítélte, de az az ítéletből nem derül ki, hogy ezen kifogása alapján az ítéletet érvényessé nyilvánította-e, ha igen, milyen jogkövetkezményt alkalmazva, vagy nem.

Hivatkozott arra is, hogy alaposnak találta a járásbíróság a devizakockázatra irányuló tájékoztató alkalmatlan voltára irányuló kifogását, mégis marasztalta a perben. Ezen alapos kifogása esetén azonban a kölcsönszerződés fő szolgáltatását érintő tisztességtelenség miatt az egész szerződés megdőlt, az semmis. A felperes az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezménye körében keresetet nem terjesztett elő, kifejezett kérelem hiányában a bíróság hivatalból jogkövetkezményt nem alkalmazhat. A járásbíróságnak ezért a keresetet el kellett volna utasítania, hiszen hivatalból a bíróság a semmisség azon alapvető jogkövetkezményét veheti csak figyelembe, hogy semmis szerződésre teljesítés iránti keresetet alapítani nem lehet.

Tévedett a járásbíróság akkor, amikor a törzskönyv kiadására irányuló viszontkeresetét azért utasította el, mivel a felek között létrejött szerződéshez fűzött általános feltételekben (ÜSZ III/9.) foglalt a szerződésből eredő valamennyi kötelezettség teljesítéséig történő törzskönyv visszatartási hitelezői jogot egy önálló az opciós szerződéstől független biztosítékként minősítette. A Kúria vonatkozó ítélkezési gyakorlatában ezzel szemben akként foglalt állást, hogy a törzskönyv visszatartásának a joga a hitelezőt kizárólag az opciós szerződés léte alatt illeti meg, attól

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

függetlenül önálló biztosítéki igényként a törzskönyv birtokban tartása nem értékelhető. Ezért mivel az opciós jogvesztő öt éves határidő már letelt anélkül, hogy a hitelező vételi jogát gyakorolta volna, a törzskönyv birtokban tartása már nem illeti meg, köteles azt kiadni és az opciós jog megszűnése miatt ki kell adnia a törzskönyvbe bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozatot is a jogalap nélküli birtoklás szabályai szerint.

A felperes fellebbezésében a járásbíróság ítéletének megváltoztatását és marasztalásra irányuló elsődleges keresete teljesítését kérte.

Álláspontja szerint az alperes által felhozott semmisségi kifogások alaptalanok, a felek közötti kötelelem érvényesen jött létre, az ezzel ellentétes járásbírósági ítéleti ténymegállapítások tévesek, e körben elsőfokon felhozott indokait tartotta fent.

A felek szerződéséhez fűzött általános feltételek (ÜSZ) egyértelműen rögzítik a kamatváltozás I és kamatváltozás II fogalmak alatt a devizakonverzió szabályait. A rendelkezések egyértelműek és azok használatával mind a konverzió ténye, mind a kölcsön deviza tőkeösszege egyértelműen meghatározható.

Állította, hogy a szerződésben a felek kamatfizetésben állapodtak meg, abból a kamat mértéke is egyértelműen kiszámolható a szerződés ugyanis megadja az összes fizetési kötelezettséget, és rögzíti a kölcsön tőkeösszegét is, a kettő különbsége a kamat összesített mértékét adja meg. A polgári jogviszonyokban a kamat meghatározására nem csak százalékos módon kerülhet sor, az összegszerűen is meghatározható. A százalékos mérték feltüntetésének hiánya pedig a DH 1-es és 2-es törvények óta súlytalan hivatkozás, a törvények által konvalidált szerződésekben az elszámolás kezdő lépéseként a hitelezők által meghatározandó tisztességes kezdő ügyleti kamatérték a szerződés részévé vált, jelen esetben a devizaelszámolás eredményéhez képest a felek közötti szerződés kezdő ügyleti kamat 7,72% mértékű volt, ennek feltüntetésével kérte is a szerződés érvényessé nyilvánítását eltérő jogi álláspont esetére.

A járásbíróság ezzel szemben nem a kamat százalékos mértékének feltüntetésével, hanem egyéb általa nem kért módon nyilvánította érvényessé a szerződést.

Állította, hogy a THM meghatározása a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően történt, abban minden olyan költséget szerepeltetett, melyet a vonatkozó jogszabály előírt. Az alperes sem tudott megjelölni olyan költséget, melyet bizonyítottan kihagyott volna.

Állította, hogy a szerződés deviza alapjával kapcsolatos kockázatokról megfelelő tartalmú és részletes tájékoztatást nyújtott, a nagyobb jelentőségű, hosszabb távú kötelezettségvállalással járó ügyletek esetén pedig a fogyasztótól is elvárható, hogy alapos áttanulmányozást, kellő megfontolást követően vállalja fel kötelmi kötelezettségeit, melynek elmulasztása a hitelező terhére nem róható. Az általános szerződési feltételek nyolc rendelkezésének együttes olvasatából egyértelműen kitűnik a szerződéssel kapcsolatos devizakockázat.

Az alperes fellebbezése alapos. A felperes fellebbezése alaptalan.

A járásbíróság a jogvita elbírálásához szükséges körben a bizonyítást lefolytatta, a beszerzett bizonyítékok alapján a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont végső jogkövetkeztetésével azonban a törvényszék csak kisebb részben értett egyet.

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

A felek között létrejött kölcsönszerződéshez kapcsolt üzletszabályzat (a továbbiakban ÜSZ) I/7. pontja szerint fix devizakonstrukció az a konstrukció, amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, és a kamatváltozás II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli árfolyam esemény azzal, hogy az ÜSZ I/21. pontja szerint rendkívülinek az az árfolyamesemény minősül, amikor az árfolyam legalább 150%-kal magasabb, mint a mértékadó árfolyam.

Az ÜSZ I/15. pontja szerint a törlesztőrészlet a tőke, valamint a kamattörlesztési kötelezettség együttes összege.

Az ÜSZ I/16. pontja szerint a mértékadó devizanem az egyedi kölcsönszerződésben feltüntetett devizanem. A szerződés egyedi részének 7. pontja szerint a mértékadó devizanem a CHF.

Az ÜSZ I/22. pontja szerint a mértékadó árfolyam a mértékadó devizanem (CHF) vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejött napján.

Az ÜSZ I/23. pont b) alpontja szerint a „kamatváltozás II.” (árfolyamváltozást jelenti): A mértékadó árfolyam (szerződés megkötésének a napján irányadó CHF vételi árfolyam) és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza (CHF) eladási árfolyam változásának a függvényében azzal a képlettel meghatározott különbözet, mely szerint a mindenkori fizetési kötelezettség összegét meg kell szorozni az aktuális deviza eladási árfolyam, valamint a szerződés megkötésekor irányadó vételi árfolyam hányadosának mínusz eggyel csökkentett értékével.

Az ÜSZ III/4. pontja szerint a hitelező a szerződés alapján felszámított kamatot az alábbi képlettel számítja ki: $K_1 = H_i \times r \times (t_i - t_{i-1})/36.000$. A képlet szerint az adott törlesztő részletben forintban megfizetett számított kamat mértéke a K_1 egyenlő lesz az ugyanezen törlesztőrészlet időpontjában fennálló tőketartozás (H_i) és az irányadó kamatláb százalékban kifejezett összegének (r), valamint az előző törlesztőrészlet illetve a folyósítás időpontja (t_{i-1}) óta a számítással érintett törlesztőrészlet esedékességéig (t_i) eltelt napok száma szorzatának 36.000 -rel mint hányadosal elosztott értékével.

Helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy az alperes és a felperes között egy deviza alapú kölcsönszerződés jött létre.

A 6/2013. számú jogegységi határozat mellett a fenti érvénytelenségi kifogások elbírálásakor figyelembe veendő az 1/2016. Polgári jogegységi határozat indokolásának VI/1. pontja, mely alapján egy deviza alapú kölcsönszerződés akkor tesz eleget az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában írt kölcsönösszeg meghatározottsága követelményének, amennyiben a felek a szerződésükben legalább a kirovó pénznem megjelölését rögzítik (pl. svájci frank), a szerződésnek ugyanakkor nem érvényességi kelléke sem az átváltás időpontjának megjelölése, sem pedig az árfolyam megjelölése. Elég, ha a szerződés rendelkezéseinek felhasználásával kiszámítható a kölcsön rögzülő devizaértéke. Ugyanezen megállapítás igaz a felek között létrejött szerződés törlesztőrészlet összegének a megállapíthatóságára is.

A fentiek tükrében megvizsgálva a felek szerződéses rendelkezéseiket – a törvényszék álláspontja szerint – az alábbiakat lehet megállapítani.

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

A felek a kölcsönszerződés 1. pontjában a kölcsön forintösszegét 2.609.100,- forintban határozták meg, a szerződés 7. pontjában kiválasztották az irányadó devizát és akként rendelkeztek, hogy a kölcsön svájci frankban kirótt. A kölcsönösszeg fentiek szerinti konverzióval való meghatározása (forintból svájci frankra) nem tiltott, amennyiben a konverzió elvégzésének időpontja az átváltáskor figyelembe veendő árfolyam megállapítható, és ez alapján a kirovó összeg pénznemében a kölcsönösszeg kiszámítható. A felek rögzítették azt is a szerződés 10. pontjában, hogy az összes törlesztőrészlet összege 3.931.410,- forint, melyet az adósnak részletekben kell feladnia a hitelező részére.

Az üzletszabályzat I/15. pontja alapján a törlesztőrészlet nem más, mint a tőke és a kamattörlesztési kötelezettségek együttes összege. Ekként az összes törlesztőrészlet összege az adós által fizetendő valamennyi tőke és valamennyi kamattörlesztés összessége.

A szerződés I/23. b. alpontja szerint pedig az adóst terhelő mindenkori fizetési kötelezettséget be kell szorozni a szerződés szerint irányadó árfolyamok különbözetével (és mínusz 1-gyel), ahhoz, hogy az árfolyamváltozás mértékét megkapjuk.

Ez a rendelkezés, mivel abban a felek nem jelöltek ki időpontot, valamennyi, illetve a mindenkori fizetési kötelezettségre is vonatkozik, hiszen az adóst terhelő fizetési kötelezettség – alapvetően – a havonta esedékes törlesztőrészlet, de ennek része a tőketörlesztés is, így a kezdő időpontra alkalmazott képlet megadja az induló tőketartozás devizaösszegét is.

Ezen rendelkezések együttes olvasata alapján a törvényszék álláspontja szerint nem kétséges, hogy a felek a szerződésükben rögzítették, hogy az adóst terhelő mindenkori fizetési kötelezettség devizában kerül majd meghatározásra, hiszen megállapodtak abban, hogy a most ismertetett képlet alapján meghatározott árfolyam különbözet (ÜSZ I/7. pont) a futamidő végén az adós által megfizetendő. Ekként – bár kétséget kizáróan áttételes módon – a felek között volt megállapodás arra, hogy az adós által megfizetendő teljes tartozás és benne a tőkeösszeg is devizában kerül meghatározásra, és annak forint egyenértékét köteles megfizetni havonta az adós. A futamidő végén a megfizetett és rögzített forint egyenérték, valamint a mindenkori forintegyenérték különbözeteként adódó árfolyam különbözetet köteles megfizetni.

A kölcsön összege és a törlesztőrészlet összege is kiszámítható az ismertetett képlet alapján a szerződéskötés napjára, hiszen valamennyi törlesztőrészlet tőkeösszegének az összessége (ami a kölcsön felvételkori összesített tőketartozás) is meghatározható, kifejezhető képlettel az aktuálisan irányadó árfolyamon. A kötés napjára elvégzett számítás alapján az akkori aktuális tőketartozás deviza ellenértéke, illetve az aktuális – bár az adós által a fix konstrukció miatt akkor még meg nem fizetendő – törlesztőrészlet mindenkori forint egyenértéke adódik.

Alapvetően hivatkozott ezért az alperes a devizakonverzió hiányára, valamint a tőke és a törlesztőrészletek meghatározatlanságára, a szerződés ugyanis rögzíti a konverzió szabályát és eleget tesz az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjának is, hiszen kijelöli az irányadó devizát és rögzíti a konverzió képletét is.

Helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy az alapul fekvő kölcsönszerződés a kamat százalékos mértékének feltüntetése hiányában az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján semmis.

Az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja a fogyasztói kölcsönszerződések esetére a kamat

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

meghatározásának módjaként annak tételes összegszerű százalékos formában történő feltüntetését írja elő. Ezen jogszabályhely az 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban rPtk.) általános rendelkezéseihez képest speciális, így lerontja az rPtk. általános rendelkezéseit. Ezért alaptalanul hivatkozott a perben az felperes arra, hogy a jelen per alapjául szolgáló szerződésben a felek a százalékos meghatározás helyett más módon is érvényesen rendelkezhetek az alperes kamatfizetési kötelezettségének mértékéről. A jogalkotó által előírt tartalmi követelmény elmaradása a semmisség jogkövetkezményét vonja maga után.

Helyesen jutott a járásbíróság arra a megállapításra is, hogy a hitelező által az adós részére nyújtott, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatása nem volt megfelelő, emiatt az árfolyamkockázat fogyasztóra való áthárítása jelen szerződésben tisztességtelen.

A Kúria 6/2013. Polgári Jogegységi Határozatában foglaltak szerint a pénzügyi intézményt a jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatási kötelezettség ugyanakkor nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére, mivel az árfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontos előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korláta különös hosszú időintervallum esetén. A Polgári Jogegységi Határozat kitért arra is, hogy a tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez sem a Ptk., sem a Hpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét, így maga a megkötött szerződés emiatt önmagában nem jogszabályba ütköző. Ugyanakkor amennyiben a fogyasztó nem kapott megfelelő tájékoztatást a szerződéses kockázatokról, illetve az téves volt, vagy nem a valóságnak megfelelő, a szerződés egyes feltételei nem felelnek meg az átláthatóság elvének, s ezáltal a szerződés tisztességtelenségét eredményezi.

A 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozatában foglaltak szerint az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általános tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, amelynek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

Ezzel kapcsolatban a törvényszék utal az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú ítéletében foglaltakra is – visszautalva a 93/13. irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében foglaltakra – mely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, a pénzügyi intézménynek pedig elegendő tájékoztatást kell nyújtani a kölcsönfelvevő számára ahhoz, hogy ez utóbbi tájékozott és megalapozott döntéseket hozhasson. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

(1993. április 5.) tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében foglaltak értelmezésével kapcsolatban jutott arra az álláspontra az Európai Unió Bírósága a C-186/16. számú jogesetben, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A törvényszék álláspontja szerint mindezen elvárásoknak akkor felel meg a fogyasztói kölcsönszerződés, amennyiben az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, úgynevezett átlagos fogyasztó, közérthető, egyértelmű, észlelhető és kellő időben megadott tájékoztatást kap a pénzügyi intézménytől a deviza alapú kölcsönrel szűkszerűen együtt járó árfolyamkockázat valós hatásairól.

Ennek egyik módja, hogy a pénzügyi intézmény a kölcsönszerződés megkötését hosszabb idővel megelőzően (adott esetben a kölcsönkérelem benyújtásakor, befogadásakor, a hitelbírálat eredményének közlésekor) úgynevezett kockázatteljáró külön okiratban ad tájékoztatást az árfolyamváltozás hatásairól a fenti tartalommal, mely esetben a fogyasztónak kellő idő áll rendelkezésére arra, hogy azt áttanulmányozza, értékelje annak a fizetési kötelezettségeire kiható jövőbeni hatásait és ennek megfelelően tudjon megalapozott döntést hozni arról, hogy fel kívánja-e venni a kölcsönt, illetve hitelt ilyen feltételek mellett, vagy sem, illetve amennyiben a tájékoztatás nem kellően egyértelmű, világos, úgy az együttműködési kötelezettség körében kérdés feltevésével próbálja meg eloszlatni kétségeit. Az így megkötött, a fenti tartalmi elemeknek is megfelelő tájékoztatás tisztességtelensége fel sem merülhet.

Amennyiben a szerződéskötést megelőzően kellő időben szóban kerül sor a tájékoztatás megadására a pénzügyi intézmény részéről a fenti tartalmi követelményeknek megfelelően, úgy a tisztességtelenség megállapítása szintén kizárt, ugyanakkor bizonyítási nehézségeket eredményez, különös tekintettel a szerződés megkötése és a jogvita elbírálása között eltelt esetleges hosszabb időtartamra.

Önmagában az a körülmény, hogy a szerződés megkötésekor került sor a devizaárfolyam változás kockázataira történő tájékoztatásra, még nem eredményezi a szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét.

A fogyasztónak ugyan ez esetben nem áll rendelkezésére annyi idő, mintha a szerződés megkötését megelőzően rendelkezésére bocsátották volna az ezzel kapcsolatos tájékoztatást, illetve szóban elhangzott volna figyelemfelhívás a pénzügyi intézmény részéről, ezért kiemelten értékelni kell, hogy a szerződéskötéskor a fogyasztó által áttekinthető jogi, műszaki, gazdasági adatok közt az átlagos fogyasztó mennyiben képes egyáltalán annak felismerésére, hogy lényeges körülmény tekintetében egyébként tartalmilag megfelelő tájékoztatást kap, és azt mennyiben képes ezért

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

értelmezni, megfontolni azon egyéb kérdések mellett, amelyről a szerződés felvállalásával egyébként dönt.

Az első alkalommal a szerződés megkötésekor megadott tájékoztatás alakilag akkor megfelelő, ha az külön íven történik, avagy a szerződés rendelkezései között a tájékoztatás megfelelően kiemelt, szembeötlő.

A nem külön íven szerkesztett, avagy a szerződés rendelkezéseiből kitűnő, tartalmilag helyes tájékoztatás is lehet megfelelő időben megadott, amennyiben a szerződés nem tartalmaz olyan mennyiségű akár jogi, akár más jelentőségű információt, amelyek miatt a közöttük elhelyezett tájékoztatás külön erre való figyelemfelhívás nélkül elveszhet.

Jelen ügyben nem vitásan a szerződéskötést megelőzően külön okiratba foglaltan, illetve szóban sem történt meg az alperes tájékoztatása az árfolyamváltozás esetleges kockázatairól. Ennek megfelelően abban kellett állást foglalnia a törvényszéknek, hogy a kölcsönszerződésbe foglalt tájékoztatás eleget tesz-e az irányelv hivatkozott rendelkezéseinek, illetve az rHpt. hivatkozott szakaszában foglalt követelményeknek.

A felperes által alkalmazott általános szerződési feltételeket tartalmazó üzletszabályzat a szerződés egyedi részével együtt sem alkalmas arra, hogy az átlagos körülményű fogyasztó abból a devizakockázatról tájékozódjon.

Nem várható el ugyanis a fogyasztótól, hogy a szerződésben összesen 13 pontban elhelyezett egyes, rá háruló kötelezettségeket értelmezve, azok összefüggéseit feltárja és szintetizálva levonja az azokból egyébként kellő szaktudással rendelkező esetén megállapítható következtetéseket a kockázat fennálltára.

Ugyanakkor a professzionális gazdasági-, és jogi ismeretekkel rendelkező felperest semmi nem akadályozta abban, hogy - más pénzügyi intézetekhez hasonlóan - a kockázati tájékoztatás lényegét néhány mondatban összefoglalja, világosan megfogalmazza, szükség esetén példák bemutatásával illusztrálja annak működését.

A figyelemfelhívásnak így nem csupán a tartalma elégtelen, hanem annak módja is, mivel szétaprózása mellett, annak kiemelése sem történt meg a 3 oldalnyi apróbetűs szövegben, másrészt az önmagában megtévesztő és tisztességtelen az, hogy az árfolyamváltozás helyett semmilyen módon nem indokolható kamatváltozás megnevezéssel illette azt a felperes. Ezért a szerződés érvénytelen.

Tévedett azonban a fenti két érvénytelenségi okból eredő és a bíróság által alkalmazható jogkövetkezmény kiválasztásakor.

A felek jogviszonyára irányadó rPtk. rendelkezései szerint a semmisség ex tunc hatályú, a megkötés időpontjára visszaható hatállyal válik érvénytelenné a szerződés. Az 1/2010. számú PK vélemény 2. pontja szerint az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, a felek által célzott joghatások nem érhetőek el.

Mindez azt jelenti, hogy a felek között létrejött szerződés érvénytelensége esetén nincs – és nem is volt – olyan érvényes kötelelem, melyből a felekre jogok, illetve kötelezettségek hárultak volna.

A 2/2010 (VI.28.) PK vélemény 2. pontja szerint a félnek érvénytelenségre alapított

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

marasztalási kereseti (vizontkereseti) kérelmében pontosan meg kell jelölnie, hogy az érvénytelenség melyik törvényi jogkövetkezményének alkalmazását milyen tartalommal kéri a bíróságtól.

Az 1/2010 (VI.28.) PK vélemény 2. pontjában meghatározott általános jogkövetkezmény az, melyet semmisség esetén a bíróságnak hivatalból kell alkalmaznia, az érvénytelenség további jogkövetkezményeit (rPtk. 237. §) a bíróság csak a fél erre irányuló kérelme alapján az elévülés és az elbirtoklás korlátai között alkalmazza.

A PK vélemény 7. pontja szerint a bíróság a fél által kért jogkövetkezmény helyett az érvénytelenség más jogkövetkezményét is alkalmazhatja, kivéve azt, mely ellen mindkét fél tiltakozik.

Mindez azt jelenti, hogy behajtási perben (mint a jelen eljárásban) sikeresnek bizonyuló alperesi semmisségi kifogás esetén a bíróság hivatalból csupán a semmisség általános következményét veheti figyelembe, mely a kereset elutasításában kell, hogy tetet öltson. Ettől eltérő érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazásához az alperes esetén vizontkereset, míg a felperes esetén (másod- és/vagy többedleges) eshetőleg (az érvénytelenség esetére szánt) kereseti kérelem előterjesztése szükséges.

Ezek hiányában, a kereset elutasításán túlmutató érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása esetén a bíróság lényeges eljárási szabályt sért, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 215. § rendelkezéseit megsértve túlterjeszkedik a kereseti/vizontkereseti kérelmen.

A fellebbezések tükrében vizsgálta ezért a törvényszék az alperes két sikeresnek bizonyuló érvénytelenségi kifogása alapján a járásbíróság által alkalmazott jogkövetkezmény helytálló voltát vagy annak hiányát.

A 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat helyes értelme szerint, amennyiben a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, mely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, tisztességtelennek minősül (az erre irányuló tájékoztatás alkalmatlan volta miatt), a szerződés egésze megdől figyelemmel arra, hogy a tisztességtelennek minősülő szerződéses rendelkezés a főszolgáltatás köréhez tartozik.

Az 1/2010. számú PK vélemény szerint a bíróság az érvénytelenség több jogkövetkezményei közül történő választáshoz vezető vizsgálat során elsősorban akkor kell, hogy az érvényessé nyilvánítás jogkövetkezményét válassza, amennyiben az alapul fekvő, ám érvénytelen szerződést a felek adott esetben hosszabb ideig vita nélkül teljesítik, a szerződés rendelkezései szerint eljárva gyakorolják jogukat és kötelességeiket, az a mindennapokban a felek között már „működik” azzal, hogy az érvénytelenség kiküszöböléséhez szükséges körülmény vagy adat adott esetben a hiányzó rendelkezés tartalmára vonatkozó szerződéses akaratuk saját nyilatkozatukból, magából a szerződésből, valamint az eset összes körülményeiből kétséget kizáróan és könnyen rekonstruálható.

Az árfolyamkockázat adóra történő áthárítására vonatkozó rendelkezés tisztességtelensége esetén azonban az egyetlen alkalmazható jogkövetkezmény az érvényessé nyilvánítás, melynek során a bíróság a szerződést forintkölcsönként nyilvánítja érvényessé, hiszen az árfolyamkockázat alóli mentesülés következménye a devizában való nyilvántartás megszűnése és ez együtt jár azzal

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

is, hogy a szerződés kikerül a forintosítási törvények hatálya alól is. Az elszámolás során ilyen esetben a kölcsön összegét a ténylegesen a fogyasztó rendelkezésére bocsátott forintösszegben kell meghatározni, ügyleti kamatként pedig a forintra vonatkozó pénzüpiaci kamat szerződéskötéskori értékének kamatfelárral növelt mértékét kell figyelembe venni.

Az ilyen tartalmú érvényessé nyilvánítás mellett a szerződés deviza alapjából eredő vagy arra visszavezethető egyéb érvénytelenségi okok (konverzió hiánya, árfolyamrés feltüntetésének hiánya, a tőke vagy a törlesztőrészlet deviza ellenértékének kiszámíthatósága), továbbá a kamatot érintő rendelkezések és azok esetleges jogkövetkezményei jelentőségüket veszítik, az érvénytelenség ex tunc hatálya miatt úgy kell tekinteni, mint ha a felek között eredetileg is egy kamatfelárral megnövelt pénzüpiaci kamatozású forintkölcsön jött volna létre.

Peradat, hogy az alperes viszontkeresetet nem terjesztett elő az érvénytelenség alkalmazni kért jogkövetkezményei tekintetében, míg a felperes kizárólag a kamat feltüntetésének hiányából eredő semmisségi ok esetére terjesztett elő jogkövetkezmények alkalmazására irányuló határozott kérelmet. Az árfolyamkockázat adósrá történő telepítését előíró rendelkezések tisztességtelensége esetére – mivel ezen alperesi kifogással eleve nem értett egyet – jogkövetkezmények alkalmazására irányuló eshetőleg kereseti kérelme felperesnek nem volt.

A jelen perben ezért bár valóban mód nyílt a kamat feltüntetésének hiánya miatt előálló semmisségi ok kiküszöbölésére, ennek azonban a kereset végső érdemi elbírálására azért nem volt kihatása, mivel ezen érvénytelenségi ok kiküszöbölése esetén is az ezen semmisségi hibától már megszabadított szerződés egésze dőlné meg a 2/2014. számú jogegységi határozat 1. pontjában foglalt tisztességtelenség jogkövetkezményeként, ugyanakkor ezen ok tekintetében a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló határozott kereseti /vizontkereseti kérelem hiányában a bíróság által alkalmazható egyetlen - végső perbeli - jogkövetkezmény a felperes teljesítésre irányuló kereseti kérelmének az elutasítása.

A fentiek alapján a törvényszék a járásbíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján részben – a keresetnek részben helyt adó rendelkezései tekintetében – megváltoztatta, és a felperes keresetét egészében elutasította, az keresetet elutasító elsőfokú rendelkezéseket pedig helybenhagyta.

Vizsgálta ezt követően a törvényszék az alperes viszontkereseti kérelmét elutasító ítéleti rendelkezéseket az alperesi fellebbezés tükrében és az alábbi megállapításokra jutott.

A felek jogviszonyára irányadó rPtk. nem tiltja annak lehetőségét, hogy a felek kölcsönügyletüket vételei jogot engedő szerződéssel biztosítsák. Az opciós szerződés ilyen esetben, mint a szerződés teljesítését elősegítő mellékkötelezettség, járulékos jellegű kötelemként osztja a főkötelem (a kölcsön) jogi sorsát.

Következésképpen alkalmazott bírói gyakorlat alapján (BH 2011/345.) az öt évet meghaladó időre opciós jog érvényesen nem köthető ki, az rPtk. 375. § (4) bekezdésének utaló szabálya alapján alkalmazandó 374. § (2) bekezdése szerint az opciós jog legfeljebb öt évre köthető ki, minden ezzel ellentétes megállapodás semmis.

A felperes a perben a viszontkeresettel szembeni ellenkérelmét, azaz a fedezeti gépjármű törzskönyvének birtokban tartását megalapozó jogát a felek között létrejött kölcsönszerződés részét

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

képező ÜSZ IV/9. pontjára alapította, mely szerint mindaddig jogosult a finanszírozott gépjármű törzskönyvét birtokban tartani, míg az adós a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségét maradéktalanul nem teljesíti és ugyanerre az esetre vállalta a korlátozó bejegyzés törléséhez szükséges nyilatkozat kiadását is.

Az rPtk. 114. § (2) bekezdésén alapuló, a törzskönyvbe bejegyzett elidegenítés és terhelés tilalma a hitelező opciós jogának gyakorlását volt hivatott biztosítani.

A felek között létrejött kölcsönszerződés – több okból – érvénytelennek bizonyult, úgy kell tekinteni, hogy a felek között a szerződésben foglalt megállapodások érvényesen létre sem jöttek.

Mindebből az is következik, hogy a felek között nem jött létre olyan érvényes szerződéses rendelkezés sem (ÜSZ IV/9. pont), melyre alapítottan a felperes a törzskönyv birtokban tartására vonatkozó jogát alapítja illetve alapíthatná.

A dologra vonatkozó érvényesen létrejött jog hiányában - az rPtk. 114. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések lényegéből adódóan - annak biztosítása sem lehetséges érvényesen a dologra vonatkozó elidegenítés és terhelés jogával, hiszen a dologra vonatkozó érvényes és biztosítandó jog hiányában a dolog tulajdonosának rendelkezési jogának korlátozásának sem jogszabályi, sem szerződéses alapja már nincs. Másrészt a szerződés teljes érvénytelensége folytán a korlátozást kikötő rendelkezések eleve maguk is érvénytelenek.

Mindezek alapján mind a felek, mind a járásbíróság tévedett akkor, amikor az alperes törzskönyv kiadására irányuló viszontkereseti kérelmét az egyébként érvényesen létrejött kölcsönszerződések részét képező, a törzskönyv hitelező által történő birtokban tarthatósága kapcsán a Kúria által kimunkált egymással ellentétes két jogértelmezés mentén bírálta el, jelen tényállás mellett a felek között ugyanis nem jött létre olyan érvényes szerződéses rendelkezés, melynek értelmezésének szükségessége (azaz az opcióhoz szorosan kötődő vagy attól független önálló biztosítéki jelleg) felmerülhetne.

Erre irányuló jogszabályi rendelkezés és érvényes szerződéses megállapodás hiányában a felperes a finanszírozott perbeli gépjármű törzskönyvét jogalap nélkül tartja birtokban, ezért azt a birtoklásra jogosult tulajdonosnak kiadni köteles (rPtk. 193. § (1) bekezdés).

A fentiek alapján a törvényszék a járásbíróság alperes erre irányuló viszontkeresetét elutasító rendelkezését az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és kötelezte a felperest a perbeli gépjármű törzskönyvének alperes részére történő kiadására

Az rPp. 3. § (2) bekezdése szerint a bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe, melyhez kötve van.

Az alperes viszontkereseti kérelmében a törzskönyvbe bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozat kiadására kérte a felperes kötelezését, melynek jogalapjaként az rPtk. 193. §-át, a jogalap nélküli birtoklást hívta fel.

A viszontkereseti kérelem tartalmát tekintve az rPtk. 295. §-a alapján a hitelező által a kölcsönszerződéshez fűzött ÜSZ IV/9. pontjában vállalt szerződéses kötelezettség, mint jognyilatkozat kiadására irányuló kérelem volt. Az alperes viszontkereseti kérelmében a felperes

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

által a szerződésben vállalt hozzájáruló nyilatkozat kiadására irányuló kötelezettség teljesítésére kötelezését kérte az alperesnek.

Viszontkeresetével elérni kívánt célja, az általa a bíróságtól igényelt jogvédelem tartalma nem volt más, mint annak elérése, hogy a tulajdonosi jogát igazoló törzskönyvben szereplő érvénytelennek bizonyuló mellékkötelem fennállását biztosító korlátozás törlésre kerüljön.

A fenti tartalom mellett elbírált viszontkereseti kérelem az rPtk. 295. §-a szerint nem volt teljesíthető, az ezen törvényhely által biztosított alanyi jog kikényszeríthetőségének feltétele az érvényes kötelezettségvállalás a jognyilatkozat kiadására, hiszen a bíróság szerződéses akaratot nem, kizárólag annak teljesítésének elmaradását orvosolhatja ítéletével. A kölcsönszerződés, melyben a hitelező az alperes által kikényszeríteni kívánt jognyilatkozat kiadására szerződéses kötelezettséget vállalt, érvényesen nem jött létre, így nincs olyan érvényes szerződési rendelkezésből eredő hitelező nyilatkozatkiadási kötelezettség, melyet a bíróság kikényszeríthetne.

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról és a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011 (XII.28.) Kormányrendelet 81. § (3) bekezdése szerint – többek között – a törzskönyvben feltüntetett bármely adat változásakor új törzskönyvet kell kiállítani, a korábbi törzskönyvet vissza kell vonni és érvénytelenítve a keletkezett iratokkal a Nyilvántartónak kell megküldeni.

A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXIV. törvény 5. § (1) bekezdés b) pontja szerint a jármű tulajdonjogát igazoló hatósági okmány (a továbbiakban: törzskönyv) kiállítására, cseréjére, pótlására irányuló kérelem alapján intézkedik a hatóság a törzskönyv kiállításáról és az ügyfél részére történő kiadásáról.

A fenti jogszabályok együttes értelmezése alapján a törzskönyvbe bejegyzett korlátozó rendelkezések törlése esetén a hatóság ezen feladatát a korlátozó rendelkezést tartalmazó törzskönyv megsemmisítésével és egy új, a törölt rendelkezéseket már nem tartalmazó törzskönyv kiállításával tesz eleget, mely eljárást az ügyfél, mint érdekelt, jelen esetben az alperes, mint a 326/2011 (XII.28.) Kormányrendelet 84. § (3) bekezdése alapján a törzskönyv felett rendelkezni jogosult tulajdonos kérelmére folytatja le. Erre irányuló törvényi felhatalmazás hiányában ezen eljárás lefolytatására a bíróság a közlekedési igazgatási hatóságot nem kötelezheti.

Mindezek alapján a törvényszék az alperesi viszontkeresetet tartalma szerint elbírálva, azt alaposnak találva, ugyanakkor a hatásköréhez tartozó magánjogi jogkövetkezmények levonására szorítkozva akként teljesítette, hogy a törzskönyvbe történő bejegyzés alapját szolgáló megállapodás érvénytelenségét megállapította, mely közigazgatási eljárásban sem vitatható a felek közt, az ítélt dolog.

A jelen jogerős döntés alapján válik lehetővé a közigazgatási igazgatási hatósági eljárás alperes által történő megindítása, és annak eredményeként a korlátozásoktól már mentes törzskönyv kiállítása. A törlés alapja a jogerős ítélet.

A felperes mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban pervesztesnek bizonyult, az rPp. 78. § (1) bekezdése szerint ezért a perrel összefüggésben felmerült perköltségeit viselni tartozik és ugyanezen jogszabály szerint köteles a teljes pernyertesnek minősülő alperes perrel összefüggésben fennálló 156.772,- Ft elsőfokú perköltséget, míg a 121.677,- Ft másodfokú perköltséget megfizetni.

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.100/2019/6. szám

Az alperes elsőfokú perköltsége a 2.365.453,- Ft elsőfokú perérték mellett a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a alapján mérlegeléssel megállapított 118.272,- Ft jogi képviselői munkadíjból, valamint a meg nem határozható perértékű viszontkereset mellett (350.000,- Ft) adódó 21.000,- Ft viszontkereseti illetékből és 17.500,- Ft viszontkereset után a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § szerint mérlegeléssel megállapított elsőfokú jogi képviselői munkadíjból áll.

Az alperes másodfokú perköltsége az 1.801.080,- Ft perértékű másodfokú eljárásban a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a szerint mérlegeléssel megállapított, a keresettel összefüggő 45.027,- Ft ügyvédi munkadíjból, valamint 7.500,- Ft a viszontkeresettel összefüggő ügyvédi munkadíjból, valamint a 69.150,- Ft lerótt fellebbezési illetékből áll.

Székesfehérvár, 2019. június 17.

dr. Ébner Vilmos sk.
a tanács elnöke

dr. Hegyi Tamás sk.
előadó bíró

dr. Füssy Béla sk.
bíró

